

ન્યૂઝ વોચ

કુલકર્તા બિડ્ડર

આરસીઈપીમાં ન જોડાઈને ભારતે ચીનની મુશ્કેલી પર પાણી ફેરવ્યું છે: આ નીતિથી ભારતને ફાયદાને બદલે નુકસાનનું જોખમ વધુ હતું

Divya Bhaskar 6th Nov. 2019

ભારતે મુક્ત વેપારમાં જોડાવવાની કેમ ના પાડી દીધી?

થા ઈન્ડોની રાજધાની ઝેંકોકામાં મળેલા આસિયાન સંમેલનમાં આપણા વડાપ્રધાન નરેન્દ્ર મોદીએ આરસીઈપી એટલે કે રિજિયોનલ કોમ્પ્રિહેન્સિવ ઈકોનોમિક પાર્ટનરશિપમાં જોડાવાની ધસીને ના પાડી દીધી. મોદીએ અંતરાત્માના અવાજ અને ગાંધી મુલ્યોની વાત કરીને કહ્યું કે, આરસીઈપી ભારતના હિતમાં નથી. મોદી ચાઈલેન્ડ ગયા એ પહેલા જ આપણા દેશના વ્યાપાર સંગઠનોએ આ સમજૂતીમાં ન જોડાવવા અપીલ કરી હતી. આ નવી વેપાર સમજૂતી પાછળ ચીનની દાનત પોતાનો વેપાર વધારવાની હતી. નવી નીતિનો સૌથી વધુ ફાયદો પણ તેને જ મળવાનો હતો. આપણા દેશો ના પાડીને ચીનની મુશ્કેલી પર પણ પાણી ફેરવી દીધું છે. એ વાત જુદી છે કે, બીજા દેશો આ સમજૂતી સાથે જોડાય છે પણ આપણા દેશો પોતાનું હિત ધ્યાનમાં રાખીને તેનાથી કિનારો કરી લીધો છે. ચીનને અત્યારે અમેરિકા સાથે ટ્રેડ વોર ચાલે છે. તેના કારણે ચીનના વેપારને મોટો ફટકો પડ્યો છે. ચીનને જે વેપાર ઘટ્ટો છે તે આ નવી સમજૂતીથી ભરપાઈ કરવો હતો. જુનેઈ, ઈન્ડોનેશિયા, કંબોડિયા, લાઓસ, મલેશિયા, મ્યાનમાર, ફિલિપાઈન્સ, સિંગાપોર, થાઈલેન્ડ અને વિએતનામ આસિયાનના સભ્ય છે. એ સિવાય 6 દેશ- ભારત, ચીન, ઓસ્ટ્રેલિયા, જાપાન, દક્ષિણ કોરિયા અને ન્યૂઝીલેન્ડનો આ સમજૂતીમાં સમાવેશ થતો હતો. ભારત જો આરસીઈપીમાં જોડાય તો આપણા દેશો 15 દેશમાંથી થતી આયાતો પર ટેક્સ માંડી વાળવો પડે કે ઘટાડવો પડે. આસિયાનના 10 દેશમાંથી આયાત થતા 90 ટકા અને બાકીના દેશોમાંથી આયાત થતા 70 ટકા માલસામાન પર ભારતે ઈમ્પોર્ટ ડ્યુટી જતી કરવી પડે. આવું થાય તો એ દેશોનો સસ્તો માલ આપણા દેશમાં ઠલવાય અને આપણા દેશમાં જે માલ બને એ લેવાને બદલે

લોકો આયાત થતો માલ ખરીદે. આપણા દેશના ઉદ્યોગોને તેનાથી મોટો ફટકો પડે. અનેક ઉદ્યોગો બંધ થાય એવી નોબત પણ આવે. આપણો દેશ અત્યારે આમ પણ અનેક આર્થિક સમસ્યાઓનો સામનો કરી રહ્યો છે. ઓટોમોબાઈલ અને ટેક્સ્ટાઈલ ઈન્ડસ્ટ્રી તો પહેલેથી સંકટમાં છે. દિવાળીના તહેવારોના કારણે બજારમાં થોડોક ઉત્સાહ વર્તાયો છે. ભારતે આ સમજૂતીમાં સહી-સિક્કા કર્યા હોત તો સૌથી મોટો ફટકો દેશના સ્ટીલ અને ડેરી ઉદ્યોગને પડત. જોકે, હવે આપણા દેશો ના પાડી દેતાં બધાને હાથકારો થયો છે.

મોદીને એ વાતની પણ જાણ તો હતી જ કે સરકાર આ સમજૂતીમાં જોડાવાની હા પાડે તો વિપક્ષોને સરકારની ટીકા કરવાનો મોકો મળી જાય. દેશના ઉદ્યોગપતિઓ અને ખેડૂતો પણ નારાજ થાય. સરકાર આવું થવા ન દે. ચીન તો ઓલરેડી અત્યારે પોતાનો સસ્તો અને હલકો માલ ભારતના બજારોમાં ઠાલવે જ છે. આ સમજૂતી થઈ જાય તો ચીનને ભારતમાં મોકળું મેદાન મળી જાય. ચીન સાથે આપણે વેપારમાં અત્યારે નુકસાનમાં જ છીએ. ભારત ચીન પાસેથી જે આયાત કરે છે એની સરખામણીમાં ભારતમાંથી ચીનમાં નિકાસ ઓછી થાય છે. બીજી વાત એ કે આસિયાનના મોટા ભાગના દેશો સાથે ભારતની પોતાની મુક્ત વેપાર સમજૂતી તો છે જે. અગાઉની સમજૂતીઓ તોડી શકાય એમ નથી. જે દેશો સાથે મુક્ત વેપારની સમજૂતી છે એ પણ આપણા દેશને કનડી રહી છે. એક ઉદાહરણ જોઈએ, બાંગ્લાદેશ સાથે આપણે મુક્ત વેપાર કરીએ છીએ. તેના કારણે બાંગ્લાદેશ પોતાને ત્યાં બનેલા સસ્તા તૈયાર કપડાં ભારતમાં ઠાલવે છે. ક્વોલિટીમાં નબળા પણ કિંમતમાં સસ્તા હોવાથી આપણા દેશના લોકો એ કપડાં ખરીદે છે. તેના કારણે આપણા દેશમાં બનેલા કપડાં વેચાતા નથી.

દેશની ટેક્સ્ટાઈલ ઈન્ડસ્ટ્રી આ મુસીબતનો ઓલરેડી સામનો કરી રહી છે. દેશના લોકોને તો એ વાતની ખબર કે સમજ નથી હોતી કે આપણે જે ખરીદીએ છીએ તેનાથી આપણા દેશને ફાયદો થાય છે કે નુકસાન જાય છે? લોકો તો કિંમત જુએ છે અને સસ્તું લાગે એટલે ખરીદી લે છે. સરકારે આવી નીતિઓ અંગે નિર્ણય લેવા પડે છે. આરસીઈપીમાં ન જોડાઈને મોદીએ સમજદારી દાખવી છે.

દુનિયાના અમુક દેશો એવા છે કે જ્યાં કંઈ ખાસ ઉત્પાદન થતું જ નથી. તે દેશોએ બીજા દેશોમાંથી આયાત થતા માલસામાન પર જ આધાર રાખવો પડે છે. ચીન આવા દેશોમાં પોતાનો માલ ઠાલવવા કોઈ પણ હદે જઈ શકે છે. ચીન આપણા પડોશી અને મિત્ર દેશોને જાતજાતની હાલતો આપીને પટારી રહ્યું છે. તેની દાનત એ જ છે કે એ દેશો ભારત પાસેથી ખરીદી કરવાનું બંધ કરીને ચીન પાસેથી ખરીદી કરે. ચીનનું ફોકસ અત્યારે એક જ વાત પર છે કે પોતાના દેશમાં બનેલો સામાન કેવી રીતે વધુ ને વધુ વેચી શકાય? થોડા સમય અગાઉ આપણા દેશની મુલાકાતે આવેલા ચીનના પ્રેસિડેન્ટ શી જિનપિંગ ભારતથી સીધા નેપાળ ગયા હતા. નેપાળનું ભારતે

હંમેશાં ધ્યાન રાખ્યું છે. નેપાળે પણ ભારત સાથેના સંબંધો કાયમ નિભાવ્યા છે. જોકે, છેલ્લા થોડા વર્ષોથી ચીને નેપાળને પોતાની પડખે લેવાના ભરપૂર પ્રયાસો કર્યા છે. ચીન એમાં થોડું પાતું સફળ પણ થયું છે.

મોદીએ થાઈલેન્ડમાં જાપાનના વડાપ્રધાન શિન્ઝો આબે, ઓસ્ટ્રેલિયાના વડાપ્રધાન સ્કોટ મોરિસન, વિએતનામના વડાપ્રધાન ગુયેન જુઆન ફૂક અને મ્યાનમારના ઓંગ સાન સુ કી સાથે વન-ટુ-વન બેઠકો કરી. આવા સંમેલનનો એક ફાયદો એ પણ હોય છે કે અનેક દેશોના વડાને એક જગ્યાએ, એક સાથે, દૃઢ સમયમાં મળી શકાય છે. તમે એ દેશોની મુલાકાતે જાવ તો ઘણો સમય જોઈએ અને તામઝામ પણ વધી જાય. જાપાન સાથે થયેલી વાતચીતમાં પણ છેલ્લે તો ચીનનું વર્ચસ્વ ઘટાડવાનો જ મુખ્ય મુદ્દો હતો. ચીનને મહાસત્તા બનવું છે. કોઈ દેશ મહાસત્તા બનવાની ઈચ્છા રાખે તો તેમાં કશું ખોટું નથી પણ ચીનનો પ્રોબલેમ એ છે કે તે કોઈ પણ ભોગે અને કોઈ પણ રસ્તે પોતાની તાકાત વધારવા પ્રયાસો કરતું રહે છે. ચીનને તેના મોટા ભાગના પડોશીઓ સાથે સીમા બાબતે કોઈ ને કોઈ વિવાદ છે. આટલું ઓછું હોય તેમ તે દક્ષિણ ચીન મહાસાગરમાં દાદાગીરી કરી રહ્યું છે. અમેરિકાએ તો ચીનને વિશ્વ માટે ખતરો કહ્યું છે. હોંગકોંગના લોકો ચીન સરકાર સામે આંદોલન ચલાવી રહ્યા છે. તાઈવાનને ચીન પોતાની સાથે જોડાઈ જવા પમકીઓ આપે છે. ચીન પોતાના દેશમાં મુસ્લિમો પર અત્યાચાર કરી રહ્યું છે. ચીનમાં માનવાધિકારોનું ખુલ્લેઆમ હનન થાય છે. સરકાર સામે કંઈ બોલી શકાતું નથી. કોઈ કંઈ બોલવા જાય તો એને ગૂમ કરી દેવામાં આવે છે.

ચીનને આપણા દેશમાં તેનો માલસામાન ઠાલવવો છે અને સાથોસાથ આપણા દેશ માટે બને એટલી સમસ્યાઓ પણ

ઊભી કરવી છે. આપણા દુશ્મન નંબર વન પાકિસ્તાનને ચીને પોતાના પડખામાં ધસાડ્યું છે. ચીનને પાકિસ્તાનમાં આર્થિક આધિપત્ય જમાવવું છે. પોતાનો સ્વાર્થ સાધવા તે પાકિસ્તાનને આર્થિક મદદ કરે એ તો સમજી અને સ્વીકારી શકાય એવી વાત છે. ચીન તો પાકિસ્તાનમાં આંતરકવાદી પ્રવૃત્તિઓને પણ પ્રોત્સાહન આપે છે. પાકિસ્તાન જેને તમામ પ્રકારની મદદ કરતું રહ્યું છે એ મીઠાના મસૂદ અઝહરને આંતરરાષ્ટ્રીય આંતરકવાદી જાહેર થતો રોકવા ચીને વીટો વાપર્યો હતો.

મુક્ત વેપાર સમજૂતીમાં જોડાવવા માટે દેશમાં બે જુદા મત પ્રવર્તતા હતા. એક વર્ગ એવો પણ હતો કે જે સરકારે આ સમજૂતીમાં જોડાવવું જોઈએ એવી સલાહ આપતો હતો. તેની દલીલ એવી હતી કે ભારત આ સમજૂતીમાં નહીં જોડાય તો એક મોટા બજારમાંથી બહાર થઈ જશે. જોકે, બહુમતી વર્ગ એવો હતો કે જેનું કહેવું હતું કે આ સમજૂતી ભારતના હિતમાં નથી. તેનાથી દેશને ફટકો પડશે, રોજગારી પણ ઘટશે. મોદીએ ગાંધીજીની વાત કરી. ગાંધીજીએ કહ્યું હતું કે, તમે કોઈ પણ નિર્ણય લો એ પહેલાં એટલું વિચારો કે તેનાથી દેશના ગરીબ અને વંચિત લોકોને કોઈ ફાયદો થશે ખરો? આ સમજૂતીથી દેશને કદાચ થોડોક ફાયદો થાત પણ જે નુકસાન જવાનું હતું એ ઘણું વધારે હતું. સરકારે સમજૂતીમાં ન જોડાવવાનો નિર્ણય લીધો એ પછી પણ દેશમાં રાજકારણ ચાલી રહ્યું છે. કોંગ્રેસ અને પોતાની જાત ગણાવે છે. આપણા દેશના કોઈ પણ એવું કહેતા નથી કે સરકારે સારો અને સાચો નિર્ણય કર્યો છે. વેલ, રાજકારણ તો એની રીતે ચાલતું રહેવાનું છે, બાકી સરકારના આ નિર્ણયથી અનેક ઉદ્યોગોને મોટી ઘાત ટળી હોય એવો અહેસાસ થયો છે. આપણા દેશ સમજૂતીમાં ન જોડાઈને ચીનને કુટનીતિક પરચો પણ આપ્યો છે. kkantib@gmail.com